

ANALYSIS INSTITVTIO-
num Iuris Ciuilis & Canonici seu
Pontificij methodica; omnes De-
finitiones, Diuisiones, & Distin-
ctiones, quæ Institutionum Iuris
vtriusq; libris inseri solent, ordina-
ta titulorum serie obseruata, com-
prehendens.

OPVSCVLVM NOVVM,
ac Tyronibus seu Baccalaureis Iu-
ris examinandis vtilissimum; sin-
gularique methodo in eorum gra-
tiam pro faciliore ingenij captu in
lucem editum.

Addito INDICE omnium Rubri-
carum seu Titulorum Iuris vtrius-
que iuxta ordinem Alphabeti.

REVE.

INSTITVTIONVM

Seu

ELEMENTORVM DN. IV-
stiniani Imperatoris

LIBER PRIMVS.

TITVLVS I.

De Iustitia & Iure.

IUSTITIA, est constans & per-
petua voluntas ius suum cuique
tribuendi.

Ius est ars æquæ ac boni.

Iuris prudentia est rerum diuinarum ac hu-
manarum notitia, iusti atque iniusti scientia.

Iuris præcepta tria sunt: Honestè viuere;
Neminem lædere; Ius suum cuique tribuere.

Ius est duplex: publicum & priuatum.

Publicum est, quod ad statum rei Roma-
næ spectat, & in sacris, Sacerdotibus & Magi-
stratibus consistit.

Priuatum, quod ad singulorum utilitatem
spectat, estque triplex, vt in 2. tit. seq.

INSTITUTIONVM

DN. IVSTINIANI IMPE-
ratoris sacratissimi.

LIBER SECVNDVS.

TITVLVS I.

*De rerum diuisione & acquirenda
earum dominio.*

HACTENVS de personis actum
est: sequuntur nunc Res, quod
est secundum iuris subiectum.

Rei appellatione non tantum
res ipsa, verum etiam causæ, fru-
ctus, iura & seruitutes rei debitæ comprehen-
duntur.

In doctrina de Rebus considerantur:

1. Diuisiones, quarum duæ in hoc tit. 1.
tertia vero in secundo titulo huius libri tra-
ditur.

2. Modi acquirendi rerum dominia tam de
iure gentium, quam ciuili.

De modis iuris gentium Iustinianus tractat
à §. singulorum 2. vsque ad finem huius tit. De
modis vero iuris ciuili Imperator agit infra
tit. 9. huius libri secundi.

tunt: & qui eam, quę apud ipsos ex publicis rationibus remansit, non restituerunt.

Huius damnati amplius tertia quam debent parte puniuntur ex Lege Julia de residuis.

FINIS LIBRORVM INSTITVTIONVM IV. Dn. Iustiniani Imperatoris sacratissimi.

ELEN-

ANALYSIS LIBRO
RVM IV.

INSTITVTIO-
NUM IVRIS CANONICI
HAC METHODO NVSQVAM
visa; omnes Definitiones, Diuisiones, &
Distinctiones, quæ Institutionibus in-
seruntur, ordinata Titulorum
serie obseruata, compre-
hendens.

IOANNE GVÖRNERO
SS. LL. AVCTORE.

*Addito INDICE Canonum & Titulorum
iuris Pontificij ordine Alphabeti.*

URSELLIS,
Ex Officina Cornelij Sutorij.

M. DC. LIII.

De Iure diuino, Consuetudine & constitutionibus.

TITVL. II.

Ius diuinum est, quod in lege continetur, & euangelio, atque immutabile semper permanet.

Præcepta legis & Euangelij sunt aut moralia, aut mystica.

Moralia præcepta nullam prorsus mutabilitatem recipiunt.

Mystica, etsi quantū ad superficiem mutata videantur: secundum moralem tamen intelligētiā nullam recepisse mutationem competiuntur.

Consuetudo est ius non scriptum, tacito maiorum consensu inductum, & diuturnis vtentium moribus comprobatum.

Consuetudo dicitur ab eo, quod in communi vsu est.

Consuetudo alia generalis, alia specifica. Generalis est, quæ constitutionem, consuetudinem omnesque Iuris partes continet.

Specifica est, quæ moribus tantū vtentium reseruata, in consensu populari tacitè consistit, & per vsu longi temporis comproba-

INSTITVTIONVM IV-
RIS CANONICI LI-
BER SECVNDVS.

*De rerum diuisione atque illarum ad-
ministratone.*

TITVL. I.

PRIMO Libro de Iurè persona-
rum exposuimus: modò vi dea-
mus de rebus ecclesiasticis, illa-
rumq; diuisione & administra-
tione.

Res ecclesiasticæ aut sunt spirituales, aut
temporales.

Spirituales sunt, quæ spiritui deseruiunt,
atque animæ causa sunt institutæ, vt sacra-
menta ecclesiæ, altaria, & his similia.

Temporales sunt, quæ non tam spiritus
quam corporis gratia pro ecclesiasticis mi-
nisterijs sacrorumq; ministrorum vsu com-
paratæ sunt, vt prædia, domus, & fructus de-
cimales.

Rerum spiritualium quædam sunt incor-
porales quædam verò corporales.

Deniq; nec pretextus appellationis violatoribus interdici minimè suffragatur;

Sicut enim hi post appellationē excommunicari non possunt, sic interdictum, cum ante appellationem eos esse suppositos cōstat, declinare nequeunt.

Hucusque de sententia excommunicationis & ecclesiastico interdicto actum esse sufficit: Nunc ultimo loco de suspensione tractemus.

De Suspensione.

TIT. XV.

Suspensio est inhabilitas quædam ordinum vel officiorum ecclesiasticorū, executionem impediens.

Suspensio alia est Canonis, alia iudicis Canonis est quæ ipso jure inducitur, ut: cū quis ob simoniam, vel ob notoriam fornicationem, vel aliud crimen ipso jure à sui executione ordinis, vel officij arcetur.

Ob mortale peccatum seu crimen per sententiam, vel per confessionē in jure factam, aut per ipsius rei evidentiam nō notorium, quis est suspensus, quo ad seipsum; quo ad alios tamen pro suspenso non habetur.

Iudicis suspensio est, quæ fit per iudicis

sen-